

Yurdal ÖZATLAN

**Anonim Şirket Birleşmelerinde
Ortaklık Paylarının ve Ortaklık
Haklarının İncelenmesi Davası
(Denkleştirme Davası)**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ KISIM

Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasının Esası

BİRİNCİ BÖLÜM

§1. Anonim Şirket Birleşmelerinin Temel İlkeleri ve Birleşme Usulü	9
I. Anonim Şirket Birleşmelerinin Temel İlkeleri.....	10
A. Külli Halefiyet İlkesi.....	11
B. Pay Sahipliğinin Devamı İlkesi.....	13
C. Tasfiyesiz İnfisah (Dağılma)	15
II. Birleşme Usulü	16
A. Birleşme Görüşmeleri.....	17

B. Birleşme Sözleşmesi.....	18
C. Birleşme Raporu	20
D. Denetleme	20
E. İnceleme.....	21
F. Birleşme Kararı	21
G. Tescil.....	22
III. Kolaylaştırılmış Birleşme	25

İKİNCİ BÖLÜM

§2. Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Payı ve Ortaklık Haklarının Korunması.....	29
I. Anonim Şirkette Ortaklık Payı Kavramı.....	29
A. Ortaklık Payı Kavramının Unsurları.....	30
1. Esas Sermaye Sistemi İçerisinde Birim Anlam Taşınması.....	30
2. Pay Sahiplerine Ortaklık Haklarından Yararlanma İmkânı Tanınması	31
3. Ortaklık Sıfatı ve Ortaklık Haklarının İçeriğini Göstermesi	32
B. Denkleştirme Davasında Ortaklık Payı Kavramı.....	33
II. Anonim Şirkette Ortaklık Hakları.....	33
A. Ortaklık Hakkı Kavramının Kapsamı	34
B. Denkleştirme Davasında Konu Olan Ortaklık Hakkı Kavramının İçeriği.....	35
III. Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Payı ve Ortaklık Haklarının Korunmasına Etki Eden Hususlar	37
A. Anonim Şirket Birleşmelerinde Şirket Değerlemesi	38
1. Genel Olarak Şirket Değerlemesi.....	38
2. Değerleme Yöntemlerine Konu Olan Çeşitli Değer Kalemleri ve Birleşmede Esas Alınacak Değer	41
a. Piyasa Değeri.....	42
b. Makul Değer	42
c. Tasfiye Değeri.....	42

d. Emsal Değer.....	43
e. Birleşme İşlemleri Bakımından Esas Alınacak Şirket Değeri.....	43
3. Değerlemede Esas Alınacak Şirket Bilançosu.....	43
4. Değerleme Yöntemleri.....	47
a. Özkaynak (Özvarlık) Yöntemi (Equity-Based Valuation Method).....	49
aa. Konsolide Finansal Tabloların Kullanıldığı Özkaynak Yöntemi.....	50
bb. Konsolide Finansal Tabloların Kullanılmadığı Özkaynak Yöntemi.....	50
b. Borsa Değeri Yöntemi.....	52
c. Piyasa Değeri Yöntemi (Rayiç Değer) (Market-Based Valuation Method).....	53
d. Tasfiye Değeri Yöntemi (Liquidation Based Valuation Method).....	55
e. Yeniden Kurma Değeri Yöntemi.....	56
f. Fiyat/Kazanç Oranı Yöntemi.....	57
g. Defter Değeri Yöntemi.....	58
h. Gelir Esaslı Değerleme Yöntemleri (Income-Based Valuation Methods).....	59
aa. İndirgenmiş Nakit Akımları Yöntemi (Discounted Cash Flow).....	60
bb. İndirgenmiş Kâr Payları Yöntemi.....	63
5. Birleşme İşlemine Uygulanacak Değerleme Yönteminin Belirlenmesi.....	65
a. Genel Olarak.....	65
b. Birleşmede Esas Alınacak Yöntemin Belirlenmesi.....	66
6. Denkleştirme Davasına Değerleme Yöntemlerinin Etkileri.	68
B. Anonim Şirket Birleşmelerinde Değişim Oranının Belirlenmesi.....	69
1. Değişim Oranının İşlevi ile Değişim Oranı ve Değerleme Yönteminin Adil Olması Meselesi.....	69

a.	Değişim Oranının İşlevi.....	69
b.	Değerleme Yönteminin ve Değişim Oranını Adil Olması	70
aa.	Adil Kavramı ve Değerleme bakımından Hukuki Niteliği	71
bb.	Değişim Oranı ile Değerleme Yönteminin Adil Olup Olmadığının Tespitinde Birleşmeye Taraf Ortaklıkların Etkisi.....	73
cc.	Değerleme Yönteminin ve Değişim Oranının Adil Olmamasının Hukuki Sonuçları.....	74
2.	Değişim Oranının Hesaplanması.....	75
a.	Halka Açık Anonim Ortaklıkların Birleşmelerinde Değişim Oranının Hesaplanması.....	76
b.	Halka Açık Olmayan Anonim Ortaklıkların Birleşmelerinde Değişim Oranının Hesaplanması	78
3.	Değişim Oranının Belirlenmesinin Denkleştirme Davasıyla Olan İlişkisi.....	80
C.	Ortaklık Payı ve Ortaklık Haklarına Etki Eden Diğer Hususlar .	81
1.	Paya Bağlı Haklar	81
a.	Malvarlıksal Haklar	81
aa.	Kâr Payı Hakkı.....	82
bb.	Tasfiye Payı Hakkı	84
cc.	Rüçhan Hakkı	84
dd.	Hazırlık Devresi Faizi Talep Hakkı.....	86
ee.	Tesislerden Yararlanma Hakkı	87
ff.	Bedelsiz Pay Edinme Hakkı.....	88
b.	Katılma Hakları.....	89
aa.	Genel Kurula Katılma Hakkı.....	90
bb.	Genel Kurul Müzakerelerinde Konuşma Hakkı	90
cc.	Oy Hakkı.....	91
dd.	Azlık Hakları	93
c.	Malvarlıksal Haklar ile Katılma Haklarının Denkleştirme Davası Bakımından Etkileri.....	94
2.	Pay Üzerindeki İmtiyazlar.....	95

a.	Anonim Şirkette İmtiyazlı Payın Unsurları	97
aa.	İmtiyazın Esas Sözleşme İle Tanınması	97
bb.	İmtiyazın İçeriği ve Şartlarının Esas Sözleşmede Açık Olarak Belirtilmesi	98
cc.	İmtiyazın Paya Bağlanması Zorunluluğu	98
b.	İmtiyazlı Pay Kavramı Tanımı	99
c.	Anonim Şirket Birleşmeleri Sonucu Pay Üzerinde İmtiyaz Yaratılması	99
aa.	İmtiyazlı Payın Oluşturulmasının Birleşme Sözleşmesinde Düzenlenmesi	100
bb.	İmtiyazlı Pay Çıkarılmasına İlişkin Birleşme Sözleşmesi Hükümünün Genel Kurulda Onaylanması ve Nisaplar	100
cc.	Devralan Şirkette İmtiyazlı Payın Çıkarılmasında İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararının Etkisi	104
d.	Pay Üzerinde Oluşturulabilecek İmtiyazların Çeşitleri	107
aa.	Kâr Payı Üzerinde İmtiyaz	108
bb.	Tasfiye Payı Üzerinde İmtiyaz	109
cc.	Rüçhan Hakkı Üzerinde İmtiyaz	109
dd.	Oy Hakkı Üzerinde İmtiyaz	111
ee.	Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı	112
e.	Anonim Ortaklık Birleşmelerinde İmtiyazlı Payların Ortaklık Haklarına ve Ortaklık Paylarına Etkileri	112

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

§3. Anonim Şirket Birleşmelerinde Ayrılma Akçesi	119
I. Ayrılma Akçesinin Hukuki Niteliği	120
II. Ayrılma Akçesinin Birleşme Sözleşmesinde Öngörülmesi	122
A. Ayrılma Akçesinin Seçimlik Olarak Tanınması	123
1. Seçimlik Olarak Öngörülen Ayrılma Akçesinden Yararlanmada Birleşme Kararına Olumlu veya Olumsuz Oy Vermenin Etkisi	123

2. Seçimlik Olarak Ayrılma Akçesinin Öngörüldüğü Birleşme Sözleşmesi Kararının Nisabı	125
3. Seçimlik Olarak Ayrılma Akçesinden Yararlanacak Pay Sahipleri Açısından Bir Sınırlamanın Getirilip Getirilemeyeceği Meselesi	127
B. Ayrılma Akçesinin Zorunlu Kılınması Durumu.....	131
III. Ayrılma Akçesi Miktarının Belirlenmesi	133
A. Şirket Değerlemesinin Ayrılma Akçesi Miktarının Belirlenmesine Etkisi.....	135
B. Payın Değerlemesinin Ayrılma Akçesi Miktarının Belirlenmesine Etkisi.....	135
C. Ayrılma Akçesi Miktarının Belirlenmesinde Kontrol Priminin Etkisi	137
IV. Ayrılma Akçesi Miktarının Uygun Belirlenmemesinin Sonuçları ve İleri Sürülebilecek Talepler	139

İKİNCİ KISIM

Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasının Usûlü

BİRİNCİ BÖLÜM

§1. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasının Dava Şartları.....	141
I. Genel Olarak Dava Şartı Kavramı.....	142
II. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasında Görevli ve Yetkili Mahkemenin Belirlenmesi.....	143
A. Görevli Mahkeme.....	143
B. Yetkili Mahkeme	144
III. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasında Süreler.....	147
IV. Özel Dava Şartları	150

A. İptal ve Sorumluluk Davalarının Açılmasının Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasına Etkileri	150
1. İptal Davası Bakımından İnceleme	151
2. Sorumluluk Davası Bakımından İnceleme.....	154
B. Pay Sahibi Açısından Özel Dava Şartları.....	154
1. Birleşme Kararına Muhalif Kalınıp Kalınmamasının Bir Şart Olarak İncelenmesi	155
2. Pay Sahipliği Sıfatının Denkleştirme Davası Sonuna Kadar Devam Etmesinin Bir Şart Olup Olmayacağıın İncelenmesi	158

İKİNCİ BÖLÜM

§2. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasında Talep Sonucu	161
I. Denkleştirme Akçesi Ödenmesi Talebi	161
II. Yeni Pay Talebinin İleri Sürülebilirliği.....	162

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

§3.Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasının Hukuki Niteliği	167
I. Denkleştirme Davasının Eda Davası Olup Olmadığının İncelenmesi.....	167
II. Denkleştirme Davasının Tespit Davası Olup Olmadığının İncelenmesi.....	168
III. Denkleştirme Davasının Belirsiz Alacak Davası Olup Olmadığının İncelenmesi.....	170
A. Belirsiz Alacak Davasının Açılabilme Şartları	171
1. Talep Sonucunun Miktarının Belirlenmesinin İmkânsız veya Davacıdan Beklenmeyecek Olması.....	171
2. Dava Dilekçesinde Geçici Talep Sonucunun Asgari Miktarının Belirtilmesi.....	172

3. Talep Sonucunun Kesin Olarak Belirlenmesi.....	172
B. Denkleştirme Davası Açısından İnceleme	174
IV. Denkleştirme Davasının Yenilik Doğuran Dava Olup Olmadığının İncelenmesi.....	175
V. Denkleştirme Davasının Grup Davası (Class Action) Olup Olmadığının İncelenmesi.....	176
A. Grup Davasının Hukuki Niteliği.....	177
1. Tanım	177
2. Grup Davasının Kabul Edildiği Hukuk Sistemleri ve Türk Hukuku'ndaki Durum	178
a. Amerikan Hukuku'nda Grup Davası	178
b. İngiliz Hukuku'nda Grup Davası.....	180
c. Türk Hukuku'da Grup Davası.....	181
B. Denkleştirme Davasının Grup Davası Olarak Kabul Edilip Edilmeyeceği Açısından İncelenme.....	182

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

§4. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasında Taraf Sıfatı.....	185
I. Davacı Taraf.....	186
A. Pay sahipleri Açısından İnceleme	186
B. İntifa Senedi Sahipleri Açısından İnceleme	187
C. Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı Sahipleri Açısından İnceleme.....	189
D. Tahvil Sahipleri Açısından İnceleme	191
II. Davalı Taraf.....	192

BEŞİNCİ BÖLÜM

§5. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasında Dava Giderleri	195
I. Genel Olarak Dava Giderleri	196

II. Denkleştirme Davasında Dava Giderlerinden Sorumlu Olacak Taraf.....	197
III. Dava Giderlerinden Davalı Şirketin Sorumlu Tutulmasının Ardında Yatan Nedenler	199

ALTINCI BÖLÜM

§6. Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davasında Mahkeme Hükümünün Sonuçları.....	201
I. Dava Sonucu Verilen Hükümün Diğer Pay Sahiplerine Etkisi	201
A. Denkleştirme Davası Hükümünün İcrası Bakımından Sonuçları.....	203
B. Denkleştirme Davasının Devamı Sürecinde Davacının Sulh Protokolü Yapması ve Diğer Pay Sahiplerine Etkisi	206
II. Dava Sonucu Verilen Hükümün Birleşme Kararına Etkisi.....	207
SONUÇ	209
KAYNAKÇA	215